

Summerschool 2018 ONDERNEMERSCHAP IN CULTUUR

Wanneer? van 11 juni tem 15 juni

Waar? te Brussel, bij Art2Work, Henegouwenaaï 41

De druk om als cultureel ondernemer te opereren is groter dan ooit. Het is één van de fundamenteën van het beleid van cultuurminister Gatz waarvoor hij ook een aangepast instrumentarium heeft uitgewerkt.

Maar wat betekent dat in de praktijk? Wat doet een cultureel ondernemer anders dan de vroegere leidinggevende in een culturele organisatie?

Ondernemen gaat veel verder dan ervoor te zorgen dat er meer geld in het laatje komt. Strategisch inzicht koppelen aan kennis is de basis. In deze cursus verruimen we enerzijds het denkkader van de cursisten door hen topics aan te bieden waarin ze zich nadien zelf kunnen verdiepen. Anderzijds reiken we ook kennis-verdiepende sessies aan met een stevige dosis juridische en/of financiële informatie.

Deze summerschool richt zich tot:

Aankomende professionals die een functie met verantwoordelijkheid beogen binnen het zakelijk beleid van een culturele organisatie. Meer in het bijzonder richt deze opleiding zich tot personen die een culturele organisatie willen leiden en zich willen verdiepen in vaardigheden van ondernemerschap.

Er is geen specifieke voorkennis nodig. Wel betrokkenheid bij het zakelijk beleid in de cultuursector. En vooral de wil om met kennis van zaken meer verantwoordelijkheid op te nemen.

De summerschool is beperkt tot 15 deelnemers.

Prijs:

750 euro (btw excl) voor de vijfdaagse opleiding (lunch inbegrepen)

Wild cards:

Ben je uitermate geïnteresseerd in het programma en ben je student of jong-afgestudeerd (*max 3j geleden*)? Cultuurloket schenkt twee wild cards aan zij die actief willen zijn in de cultuursector.

Stuur je kandidatuur naar christine@cultuurloket.be vóór 14 mei. Onderstreep zeker hoe je de verworven competenties zal inzetten in je professioneel leven. Ten laatste op 22 mei krijg je bericht.

PROGRAMMA

Maandag 11 juni

10u - 13u

Duurzaamheid in de cultuursector

Door: Johan Penson

Duurzaamheid is een containerbegrip dat vaak wordt misbruikt. Johan Penson gidst ons door de verschillende begrippen, haalt er uit wat voor de brede culturele sector zinvol kan zijn en zet daarmee een dynamische toon voor de rest van de week. Deze sessie houdt het midden tussen een actieve workshop en een academische zitting. We onderzoeken duurzaamheid in al zijn aspecten, trekken het open en bekijken het verder dan pure ecologie. We onderzoeken tevens de volhoudbaarheid van onze eigen praktijk en leren duurzame reflexen aan. We kijken ook naar een aantal tools en goede praktijken in onze sectoren.

Johan Penson is zelfstandig cultuurwerker geworden na een aantal periodes in dienst te zijn geweest bij grote spelers zoals Concertgebouw, Rosas en Vooruit. Hij deelt nu zijn ervaring en stelt zijn diensten circulair ter beschikking aan diverse organisaties zoals onder meer Needcompany, deSingel, NTGent, Operaballet en diverse overheden. Hij was en is nog steeds betrokken bij vele initiatieven omtrent duurzaamheid.

14u - 17u

Strategisch management

Door: Bruno Verbergt

De gesubsidieerde kunst- en cultuursector is gewoon om elke vier-vijf jaar, bij de opmaak van een beleidsplan, na te denken over de langere termijn. Maar wat is nu de beste aanpak om aan strategisch cultuurmanagement te doen? Met wie allemaal formuleren we best een strategie? Volstaat een SWOT-analyse, of kunnen cultuurorganisaties ook leren van technieken en modellen uit het algemeen strategisch management, zoals concurrentie-analyse, kernmiddelen-strategieën, blauwe oceaan en andere business model canvassen? En wat wanneer er een crisis is en de koers radicaler moet omgegooid worden?

Bruno Verbergt is operationeel directeur in het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Voordien bouwde hij heel wat ervaring op binnen de stad Antwerpen, waar hij onder andere tien jaar lang bedrijfsdirecteur cultuur, sport, jeugd en onderwijs was, en in het kunstenveld zelf, o.a. als directeur van het dansfestival Klapstuk en van de kunstenuitdaging Antwerpen Open. Met de door hem opgerichte coöperatieve vennootschap TouchTime adviseerde en ondersteunde hij culturele organisaties en lokale overheden bij de opmaak en veranderingen van hun strategieën. Aan de Universiteit Antwerpen doceert hij het vak algemeen en strategisch cultuurmanagement.

Dinsdag 12 juni

10u - 13u

Leiderschap en organisatieontwerp

Door: Koen Vandyck

Deze sessie belicht het brede spectrum van (zakelijk) leiderschap in de cultuursector, een functie die heel veel ladingen dekt en verder reikt dan het financieel beleid. Hoe wit moet de witte raaf zijn die elke organisatie graag aan het hoofd heeft? Hoe moet je je organisatie best inrichten of ontwerpen in deze complexe, snel veranderende tijden? Mag je als leider nog sturen, of moet nu alles zelfsturend worden? In deze sessie krijg je een waaier aan ideeën en inzichten aangereikt die jouw blik op organisaties en leiderschap oprekken. Er wordt tijd gemaakt voor dialoog en om in te zoomen op praktijkvoorbeelden.

Koen Vandyck heeft ruim 15 jaar ervaring als zakelijk leider en general manager van cultuurorganisaties in binnen- en buitenland. Die ervaring zet hij sinds enkele jaren in als coach voor organisaties in verandering. Vanuit een integrale visie, gericht op mensen en structuren, begeleidt hij besturen en directies in de ontwikkeling van hun onderneming. Leiderschap, strategie en organisatiedesign zijn weerkerende thema's, maar bovenal is hij gepassioneerd door 'de kunst van faciliteren'.

14u - 17u

Intellectuele eigendom: meer dan de rechtbank

Door: Tobias Van Royen

Ambieer je een functie als zakelijk leider in de creatieve, kunsten-, socio-culturele of erfgoedsector? Dan zal intellectuele eigendom (IP) allicht een belangrijk en onmisbaar onderdeel uitmaken van je ondernemingsplan en verdienmodel. Intellectuele eigendomsrechten geven je een concurrentieel voordeel en zijn een aanjager voor innovatie. Ze verstevigen je onderhandelingspositie en doen je nadenken over hoe bestaande relaties een nieuwe en creatieve invulling te geven. Je intellectuele eigendom op correcte en georganiseerde wijze benaderen is een onafgebroken taak. Het is een iteratief proces waarbij je als individu of organisatie telkens opnieuw gaat identificeren welke bescherming je creaties en ideeën kunnen genieten of welke toestemming je van anderen nodig hebt. Over dit alles gaan we het tijdens deze sessie uitgebreid hebben. Want de mogelijkheden zijn legio.

Tobias Van Royen studeerde Rechten aan de Universiteit Antwerpen. Nadien besloot hij zich verder te specialiseren in het Fiscaal recht, om uiteindelijk zijn passies en eerder opgedane juridische bagage te combineren in de studierichting Cultuurmanagement, tijdens welke hij een onderzoek voerde naar intellectual property management in de design- en muziekindustrie. Sinds 2013 is hij consulent bij Cultuurloket en staat hij organisaties, kunstenaars en creatieven bij met advies omtrent al hun juridische en zakelijke vragen.

Woensdag 13 juni

10u - 13u

Wegwijs in balans en resultatenrekeningen

Door: Eliane Knuts

In deze sessie worden de beginselen van het boekhouden kort toegelicht. Tevens wordt ingegaan op het analyseren en interpreteren van de balans- en resultatenrekening van een vzw om inzicht te krijgen in de financiële structuur van de vzw. Meer in het bijzonder wordt uiteengezet hoe men de boekhouding als beleidsinstrument kan gebruiken en hoe men kan nagaan of een vzw financieel gezond is. Het is boeiend om aan te tonen hoe cijfers en inhoudelijk management elkaar kunnen versterken. De budgettering en de analytische boekhouding spelen een belangrijke rol als beleidsinstrument. Ten slotte wordt er dieper ingegaan op de fiscale regels die van toepassing zijn op vzw's.

Eliane Knuts studeerde Toegepaste Economische Wetenschappen aan de KU Leuven (accountancy en fiscaliteit). Zij werkte eerst bij een accountantskantoor en ging nadien aan de slag als diensthoofd boekhouding bij Toerisme Vlaanderen. Vandaag is zij werkend vennoot van Andante, een accountantskantoor met heel wat klanten uit de culturele en artistieke sector, zowel vzw's als zelfstandige kunstenaars.

14u - 17u

Aanvullende financiering

Door: Oliver Lenaerts en Arne Ottoy

Deze sessie wordt opgesplitst in twee delen. Enerzijds zal Oliver toelichting geven bij de mogelijkheden die de financieringsmix biedt, anderzijds zal Arne meer specifiek ingaan op de tax shelter.

Het Vlaams cultuurbeleid beschikt over een instrumentarium dat aanvullend werkt naast subsidies om zo tot een ideale financieringsmix te komen. Je fundingbehoefte omzetten in het juiste financiële product vraagt gespecialiseerde kennis. Deze sessie poogt daarom niet alleen het instrumentarium in kaart te brengen aan de hand van een aantal kenmerkende en onderscheidende criteria, maar zal ook aandacht besteden aan de financiële logica die elke organisatie dient te respecteren bij de keuze voor de ene of de andere financieringstechniek.

Daarnaast zal het algemeen wettelijk kader voor de tax shelter podiumkunsten geschetst worden, toegespitst op de producent. Een stappenplan, concrete cijfervoorbeelden en eerste praktijkervaringen komen aan bod.

Oliver Lenaerts heeft meer dan 15 jaar ervaring als jurist in de 'corporate finance' sector, eerst als advocaat daarna als inhouse jurist bij enkele Belgische banken. Vanuit een bijzondere interesse voor de wisselwerking tussen 'corporate finance' en de kunsten, zet hij die ervaring o.a. recent in als consulent bij Cultuurloket waar hij ondermeer adviseert rond aanvullende financiering en ondernemingsvormen in de creatieve sector.

Arne Ottoy werkt sinds 2007 als fiscaal jurist bij BNP Paribas Fortis in het marktsegment van de KMO's. Vanuit die functie volgt hij ook de tax shelter wetgeving van nabij op en adviseert hij BNP Paribas Fortis Film Finance. Sinds begin 2016 is hij de drijvende kracht achter de tax shelter podiumkunsten en het eerste aanspreekpunt voor producenten. Via Wonderlust vzw begeleidt hij individuele artiesten en culturele organisaties op zakelijk vlak.

Donderdag 14 juni

10u – 13u

Marketing en communicatie

Door: Bart Temmerman

Bart gebruikt het traject dat hij al 10 jaar loopt bij publiq als leidraad doorheen deze sessie. Marketing en ondernemerschap, maar vooral de kracht van samenwerken staan daarbij centraal.

Een sessie over 3 van de 4 marketing - P's ... Het gaat over prijs, distributie en promotie, maar niet over het cultuurproduct zelf. Er wordt ingegaan op de noodzaak, de principes en succesfactoren van publieksmarketing en cultuurcommunicatie in Vlaanderen. Hoe segmenteer je participanten en prospects en participanten? Daarbij aansluitend verkennen we het concept van customer journeys, het hele traject van onbekend tot herhaalbezoek en ambassadeurschap. Naast de publiekswerking verdient publieksverbreding de nodige aandacht.

Collectieve vrijetijdsmarketing 2.0 gaat verder dan online agenda's en generieke nieuwsbrieven. Dit impliceert proposities als vrijetijdspassen, ticketing voor last-minute-beslissers en netflix-modellen voor musea en podiumkunsten.

Bart Temmerman is sinds 2009 algemeen directeur bij publiq vzw, dat je - na het samengaan van cultuurnet en cjp - kent van de publieksmerken UiT, Vlieg en BILL.

Bart is Handelsingenieur (Solvay VUB) van opleiding en heeft ook een MBA (Vlerick). Hij werkte achtereenvolgens bij Arthur Andersen Bedrijfsrevisoren, Proximus en Alcatel-Lucent. In 2003 werkte hij een tijdje voor Marmont Film Financing, het eerste vehikel voor tax shelter financiering, dat hij met enkele vrienden opstartte. Bart is een gepassioneerd leider en ziet publiq als een "lerende organisatie".

14u - 17u

Ondernemen in cultuur

Door: Maarten Quaghebeur

Zijn cultuur en ondernemen elkaars tegenpolen? Is het cultureel/artistiek project in het hart geraakt door het zoeken naar een juiste financieringsmix, nog niet aangesproken doelgroepen, data-analyse en de vraag naar impact?

De culturele ondernemer schuilt in elk van ons. We ontwikkelen in deze sessie specifieke attitudes en denkpatronen rond hoe we financieel, materieel en personeelsmatig de nodige middelen kunnen verzamelen om ons cultureel/artistiek project te realiseren. Laat die ondernemer in je (organisatie) los.

Maarten Quaghebeur leidde tot voor kort het alternatief managementbureau Rockoco. Hij was tevens mede-organisator van de festivals Boomtown, Glimps en Feest in het Park en zowat 12 jaar voorzitter van de Music Managers Federation. Nu is hij consultant management en ondernemen bij Cultuurloket. Vanuit deze functie adviseert en inspireert hij culturele ondernemers.

Vrijdag 15 juni

10u - 13u

Tewerkstelling in de cultuursector

Door: Jens Van Lathem

In deze sessie krijgt de deelnemer meer inzicht in de essentiële elementen van het arbeidsrecht. Aan de hand van praktijkvoorbeelden uit de sector komen specifieke elementen van deze materie aan bod. Onder meer flexibiliteit, sectorale CAO's, het kunstenaarsstatuut en werken via een sociaal bureau voor kunstenaars. Daarnaast staan we ook stil bij samenwerken op zelfstandige basis.

Jens Van Lathem behaalde een Master in de Rechten aan de Universiteit Gent (2015). Na omzwervingen als hoofdredacteur van Indiestyle.be en hoofd communicatie van Festival Dranouter kwam hij terecht bij Cultuurloket. Daar helpt hij individuen en organisaties in de cultuursector met hun zakelijke en juridische vragen. Na de werkuren is hij onder meer actief bij curatorencollectief Of Nooit.

14u - 16u

Europa kop van jut ? Een workshop over de rol van Europa in de dagelijkse werking van een culturele organisatie.

Door: Anita Debaere

De Europese Unie is bij velen van ons vooral gekend voor de subsidiemogelijkheden. Maar Europa heeft ook heel wat impact op de dagelijkse werking van onze organisaties. Dit gaat van het organiseren van de ticketverkoop, over arbeidscontracten, tot BTW en auteursrechten, en zoveel meer. Politici of media hebben gebruikt Europa vaak als zondebok (denk aan de migratiecrisis). Wanneer Europa positieve maatregelen treft, schrijven lokale politici deze dan weer hun eigen conto.

In deze workshop gaan we heel praktisch focussen op de rol van Europa in de diverse activiteiten die we dagelijks ondernemen.

Van opleiding politieke en sociale wetenschappen, was Anita Debaere altijd begeistert door het werk achter de schermen van een kunstorganisatie en de toegang die kunst creëert op de wereld. Na een extra jaar kunstmanagement in London kwam zij terecht in de (klassieke) muzieksector. Met die bagage en kennis kwam het moment om de loopbaan over een andere boeg te gooien en de ervaring in te zetten voor de sector in Europa. Sinds vijftien jaar leidt Anita Debaere de Europese sectorfederatie Pearle*-Live Performance Europe, waar zij met haar team en de leden diverse Europese dossiers nauwgezet volgt en de belangen behartigt van vele duizenden cultuurorganisaties.

INSCHIJVINGSVOORWAARDEN SUMMERSCHOOL 2018

Vooraf inschrijven is noodzakelijk want het aantal deelnemers is beperkt. Je meldt aan via www.cultuurloket.be. Je bent dan voorlopig ingeschreven. Door in te schrijven verbindt men zich ertoe de inschrijvingsvoorwaarden na te leven. Je bent pas definitief ingeschreven na betaling van het inschrijvingsgeld en bevestiging van je inschrijving door Cultuurloket.

Je betaalt via overschrijving op bankrekening BE62 734-0116452-61 van Cultuurloket vzw met vermelding van "Summerschool 2018 en je naam". Je betaalt binnen de 14 dagen na inschrijving. Bij laattijdige inschrijving (minder dan 3 weken op voorhand) verwachten we de betaling onmiddellijk.

Elke annulering dient schriftelijk te gebeuren.

Tot twee weken voor de aanvang van de opleiding wordt het inschrijvingsgeld terugbetaald, verminderd met 8 euro administratiekosten. In geval van annulering minder dan twee weken voor aanvang van de opleiding, blijft 50% van de prijs van de opleiding verschuldigd aan Cultuurloket. Als de opleiding gestart is, wordt geen inschrijvingsgeld meer terugbetaald.

Cultuurloket behoudt zich het recht voor om de opleiding aan te passen zowel op het vlak van inhoud, locatie en/of data, of de aangekondigde lesgevers te vervangen zonder hiervoor aansprakelijk te kunnen worden gesteld.

Cultuurloket is, behalve de gevallen van burgerlijke aansprakelijkheid, niet verantwoordelijk voor schade (zowel materiële als lichamelijke), veroorzaakt door ongevallen voor, tijdens of na de opleidingsmomenten.

Tijdens de activiteiten kunnen door Cultuurloket foto's worden gemaakt. Deze kunnen worden gebruikt voor publicaties of voor de website en sociale media van Cultuurloket.

Alle betwistingen zullen beslecht worden voor de rechtbanken van Brussel.